

ISSN:2181-0427 ISSN:2181-1458

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС
ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ**

**НАМАНГАН ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ
ИЛМИЙ АХБОРОТНОМАСИ**

**НАУЧНЫЙ ВЕСТНИК НАМАНГАНСКОГО
ГОСУДАРСТВЕННОГО УНИВЕРСИТЕТА**

2021 йил махсус сон

Бош муҳаррир: Наманган давлат университети ректори С.Т.Тургунов

Масъул муҳаррир: Илмий ишлар ва инновациялар бўйича проректор М.Р.Қодирхонов

Масъул муҳаррир ўринбосари: Илмий тадқиқот ва илмий педагогик кадрлар тайёрлаш бўлими бошлиғи Р.Жалалов

ТАҲРИРҲАЙЪАТИ

Физика-математика фанлари: акад. С.Зайнобиддинов, акад. А.Аъзамов, ф-м.ф.д., доц. М.Тўхтасинов, ф-м.ф.д., проф. Б.Саматов, ф-м.ф.д., доц. Р.Хақимов, ф-м.ф.д. М.Раҳматуллаев.

Кимё фанлари: акад.С.Рашидова, акад. А.Тўраев, акад. С.Нигматов, к.ф.д., проф.Ш.Абдуллаев, к.ф.д., проф. Т.Азизов.

Биология фанлари: акад. К.Тожибаев, акад. Р.Собиров, б.ф.д. доц.А.Баташов, б.ф.д. Н.Абдурахмонов.

Техника фанлари: - т.ф.д., проф. А.Умаров, т.ф.д., проф. С.Юнусов.

Қишлоқ хўжалиги фанлари: – г.ф.д., доц. Б.Камалов, қ-х.ф.н., доц. А.Қазақов.

Тарих фанлари: – акад. А.Асқаров, с.ф.д., проф. Т.Файзуллаев, тар.ф.д., проф. А.Расулов, тар.ф.д., проф. У.Абдуллаев.

Иқтисодиёт фанлари: – и.ф.д., проф.Н.Махмудов, и.ф.д., проф.О.Одилов.

Фалсафа фанлари: –ф.ф.д., проф. М.Исмоилов, ф.ф.н., О.Маматов, PhD Р.Замилова.

Филология фанлари: – акад. Н.Каримов, фил.ф.д., проф.С.Аширбоев, фил.ф.д., проф. Н.Улуқов, фил.ф.д., проф. Ҳ.Усманова, фил.ф.д., проф. Б.Тухлиев, фил.ф.н, доц.М. Сулаймонов.

География фанлари: - г.ф.д., доц. Б.Камалов, г.ф.д., проф.А.Нигматов.

Педагогика фанлари: - п.ф.д., проф. У.Иноятгов, п.ф.д., проф. Б.Ходжаев, п.ф.д., п.ф.д., проф. Н.Эркабоева, п.ф.д., проф.Ш.Хонкелдиев, п.ф.д., проф. Ў.Асқарова, п.ф.н., доц. М.Нишонов, PhD П.Лутфуллаев.

Тиббиёт фанлари: – б.ф.д. Ғ.Абдуллаев, тиб.ф.н., доц. С.Болтабоев.

Психология фанлари – п.ф.д., проф. З.Нишанова, п.ф.н., доц. М.Махсудова

Техник муҳаррир: *Н.Юсупов*

Таҳририят манзили: Наманган шаҳри, Уйчи кўчаси, 316-уй.

Тел: (0369)227-01-44, 227-06-12 **Факс:** (0369)227-07-61 **e-mail:** ilmiy@inbox.uz

Ушбу журнал 2019 йилдан бошлаб Ўзбекистон Республикаси Олий аттестация комиссияси Раёсати қарори билан физика-математика, кимё, биология, фалсафа, филология ва педагогика фанлари бўйича Олий аттестация комиссиясининг диссертациялар асосий илмий натижаларини чоп этиш тавсия этилган илмий нашрлар рўйхатида киритилган.

“НамДУ илмий ахборотномаси–Научный вестник НамГУ” журнали Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигининг 17.05.2016 йилдаги 08-0075 рақамли гувоҳномаси ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги (АОКА) томонидан 2020 йил 29 август кунги 1106-сонли гувоҳнома га биноан чоп этилади. “НамДУ Илмий Ахборотномаси” электрон нашр сифатида халқаро стандарт туркум рақами (ISSN-2181-1458)га эга НамДУ Илмий-техникавий Кенгашининг 27.10.2021 йилдаги кенгайтирилган йиғилишида муҳокама қилиниб,

илмий тўплам сифатида чоп этишга руҳсат этилган (**Баённома № 13**). Мақолаларнинг илмий савияси ва келтирилган маълумотлар учун муаллифлар жавобгар ҳисобланади.

НАМАНГАН ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ-2021

**МАКТАБГАЧА YOSHDAGI BOLALAR HAYOTIDA JISMONIY TARBIYA
VOSITALARINING O'RNI.**

Asqarova Dilorom Qurbonovna
Maktabgacha ta'lim metodikasi
kafedrası katta o'qituvchisi.
Asqarov Farhodjon Toxirovich
NamDu magistranti

***Annotatsiya:** Bolaga ta'lim – tarbiya berishda amalga oshiriladigan har qanday ishning muvaffaqiyatli bajarilishi bolaning sog'lig'iga bog'liq. Sog'lom, jismonan baquvvat bolaning ish qobiliyati ham yuqori bo'ladi, sharoitga oson moslashadi, har xil topshiriqlarni osonlik bilan tez bajaradi. Ushbu maqolada bolalarga batartib hayot kechirish odatini singdirishda jismoniy tarbiya vositalarining ahamiyati yoritib berilgan.*

***Tayanch tushunchalar;** Jismoniy tarbiya, madaniy, gigiyenik, kun tartibi, sayr, uyqu, ovqatlanish, chiniqtirish, massaj, maydoncha, qum, suv, qurilish materiallari, tabiiy ta'sirlar,*

**РОЛЬ СРЕДСТВ ФИЗИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ В ЖИЗНИ ДЕТЕЙ
ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА.**

Аскарова Дилором Курбановна
Старший преподаватель кафедры методики
дошкольного образования.
Аскарлов Фарходжон Тохирович
магистрант Намду

***Аннотация:** Успех любой проделанной работы в образовании и воспитании ребенка зависит от его здоровья. Здоровый, физически сильный ребенок также обладает высокой работоспособностью, легко адаптируется к условиям, легко и быстро выполняет различные задания. В этой статье подчеркивается важность физического воспитания в воспитании у детей здорового образа жизни.*

***Основные понятия;** Физическое воспитание, культура, гигиена, повестка дня, путешествия, сон, питание, упражнения, массаж, детская площадка, песок, вода, строительные материалы, природные эффекты,*

THE ROLE OF PHYSICAL EDUCATION IN THE LIFE OF PRESCHOOL CHILDREN.

Askarova Dilorom
Senior Lecturer at the
Department of Preschool Education Methods
Askarov Farkhodjon Tokhirovich
Candidate for a masters degree at NamSU

***Annotation:** The success of any work done in the education and upbringing of a child depends on his health. A healthy, physically strong child also has a high working capacity, easily adapts to conditions, and easily and quickly performs various tasks. This article highlights the importance of physical education in educating children for healthy lifestyles.*

Basic concepts; Physical education, culture, hygiene, agenda, travel, sleep, nutrition, exercise, massage, playground, sand, water, building materials, natural effects,

Mashhur Yunon donishmandi Aflotun baxt haqida zikr etib: «Inson uchun birinchi baxt uning sogʻligʻi, ikkinchisi - goʻzallikdir» degan ekan. Darhaqiqat, salomatlik barcha boyliklar manbaidir. Nasl-nasabi sogʻlom va maʼnaviyati yuksak xalqning avlodlari ham sogʻlom, baqquvvat, iymon-eʼtiqodli va sadoqatli boʻladiki, bu baxt ona-Vatanning shuhrati va qudratining zoʻr omiliga aylanadi. Xalqning ana shunday baxt saodati uchun sogʻlom avlod kerak.

Buyuk hakim Abu Ali ibn Sino «Badan tarbiya – sogʻlikni saqlashda ulugʻvor usuldir» deydi, bu fikr «Kimki qilsa harakat – sogʻligʻida barakat» degan naqli eslatadi.

Qadimda xalqimiz badan tarbiyani riyozat deb atashgan. Ibn Sino «Tibbiy doston» asarida riyozat – badan tarbiyasi haqida toʻxtalib, uning bir necha xillari boʻlishi, bu jismoniy mashqlar bilan oʻrtacha shugʻullanish sogʻliqqa foydali ekanligini, jismoniy mashqsiz yurish badanda yomon xulqlarning yigʻilishiga sabab boʻlishini alohida uqtirib oʻtadi.

Maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalarning jismoniy tarbiyasi ular hayotini saqlash, sogʻligʻini mustah kamlash, harakat malakalarini shakllantirish va toʻla maʼnodagi jismoniy tarbiya berish, madaniy – gigienik malakalarni shakllantirish, batartib hayot kechirish odatini singdirishga qaratilgan.

Bolaga taʼlim – tarbiya berishda amalga oshiriladigan har qanday ishning muvaffaqiyatli bajarilishi bolaning sogʻligʻiga bogʻliq. Shuning uchun koʻpchilik pedagogik ishlar bolaning jismoniy imkoniyati va sogʻligʻini eʼtiborga olgan holda amalga oshiriladi. Sogʻlom, jismonan baqquvvat bolaning ish qobiliyati ham yuqori boʻladi, sharoitga oson moslashadi, har xil topshiriqlarni osonlik bilan tez bajaradi. Maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalar organizmining oʻziga xos tomoni shundaki, u juda tez oʻsadi va rivojlanadi. Shu bilan birga organizm funksiyalari va sistemalarining shakllanishi hali tugallanmagan boʻladi, shunga koʻra u tez jarohatlanadi. Shuning uchun bolalarga jismoniy tarbiya berishda jismoniy tarbiyaning asosiy vositalari birinchi darajali vazifalar hisoblanadi:

Bolalar hayotining tartibi (rejimi) – bu bedor yurish, uxlash, ovqatlanish, faoliyat xilma-xil turlarining har kuni muayyan izchillikda takrorlanib, oqilona almashinib turishidir. Tartib rivojlanish uchun qulay sharoit taʼminlashi kerak, shuning uchun u bolaning yoshi, uning salomatligi, kattalar mehnatining xususiyatlari, bola tarbiyalanayotgan oila turmushi va muassasaga bogʻliq tarzda oʻzgaradi.

Muayyan vaqt ichida tartibning asosiy tarkibiy qismlari bir maromda va doimiy boʻlishi uning ajralmas xususiyatlaridir.

Tartibning bir maromdaligi tabiat hodisalarining maromi, organizm faoliyatining maromiga asoslanadi, bu bedor yurish va uxlashning, tana haroratining oʻzgarishi, nafas olish, yurak urishining qisqarish maromida, ovqat hazm qilish traktining ish maromida namoyon boʻladi.

Tartibdan chetga chiqish darhol bolaning kayfiyatida, shu bilan birga uning xulq-atvorida namoyon boʻladi.

Tartibni tuzishda quyidagilarni hisobga olish zarur:

1. Oliy asab faoliyatining yosh xususiyatlarini.
2. Ovqat hazm qilish sistemasi ishidagi yosh xususiyatlarini.

3. Alohida xususiyatlar: asabiy bolalar va asab tizimi zaif bo'lgan bolalar ko'proq uxlashlari kerak.

4. Harakatga bo'lgan yosh ehtiyojlari: bir kecha kunduzdagi harakat miqdori 3 yoshli bolalarda 10-19 ming qadamni, 7 yoshli bolalarda 14-25 ming qadamni tashkil qiladi.

5. Yil fasli, iqlim sharoitlarini bolalarni uyqusini tashkil etishni hisobga olish lozim.

Bolalarning jismoniy to'g'ri rivojlanishi uchun gigiyenik sharoitlar bino, maydoncha, jihozlar, kiyim – bosh, poyabzal va boshqalarni yaratish, bolalar hayotining ilmiy asoslangan rejimini ya'ni oqilona ovqatlanish, harakatlarni rivojlantirish va organizmni chiniqtirish tadbirlarini tashkil etish zarur. Shu bilan birga, tibbiyot xodimlarining doimiy nazorati, zaruriy profilaktik va davolash ishlarini olib borishi talab etiladi.

Bog'chada har bir guruh uchun xonalar ajratiladi. Guruh xonalari bolalarning erkin harakat qila olishi va sof havo bilan nafas olish imkonini beradigan darajada katta, yorug', quruq va issiq, derazalari janubi – sharqqa qaragan bo'lishi kerak.

Guruh xonasining balandligi 3 – 3,5 m bo'lib, har bir bolaga bino sathidan 2,5 kv. m joy, taxminan 8 kub m havo to'g'ri kelishi; xona bezagi gigiyenaga xos, tez toza bo'ladigan, yoqimli, yumshoq rangda bo'lishi kerak. Guruhda tartib bo'lishiga rioya qilish zarur. Xonada yorug'likni to'sadigan og'ir va qalin pardalar, gilamlar, yumshoq mebellar, umuman ortiqcha narsalar bo'lmasligi kerak. Hamma jihozlar ta'lim-tarbiya talabiga, bolalarning bo'yi va gavda tuzilishiga mos bo'lishi va xalq ta'limi vazirligi tomonidan qo'yilgan maxsus normaga javob berishi lozim.

Tarbiyachi o'z guruhining gigiyenik sharoiti uchun javobgardir. Xonani bolalar sayrga, musiqa mashg'ulotiga chiqib ketgandan keyin shamollatish, deraza fortochkalari esa yil fasllaridan qat'iy nazar doimo ochiq bo'lishi kerak.

Har bir yosh guruhi uchun butalar bilan ajratilgan alohida maydoncha bo'lishi kerak. Maydonchada bolalarning harakatlarini rivojlantirish uchun joy ya'ni tekis maydoncha, qum, suv, qurilish materiallari bilan o'ynaladigan o'yinlar uchun joy, ijodiy o'yinlar va turli o'yinchoqlar bilan o'ynaladigan o'yinlar uchun joy ajratiladi. Maydonchada harakatlarni rivojlantiruvchi jihozlar: tirmashib chiqish uchun devorchalar, uch, to'rt va olti burchakli, muvozanat saqlash mashqlari uchun xoda, tepalik, sakrash, uloqtirish mashqlari uchun kerakli jihozlar bo'lishi kerak. Bularning hammasi bolalarning yoshi va kuchiga mos, pishiq, mustahkam, chiroyli bo'lishi zarur. Bog'cha maydonchasida bolalarning velosipedda yurishlari uchun yo'laklar bo'lishi kerak.

Yomg'ir va quyoshdan saqlanish uchun yopiq ayvonlar bo'ladi. Maydoncha har doim ozoda, tartibli bo'lishi zarur. Bog'cha maydonchasi skameykalar, o'ynash uchun zarur bo'lgan o'yinchoqlar, qum yashiklari, har xil kema, samolyot maketlari, narvonchalar bilan jihozlangan bo'ladi.

Bolalarni ilk yoshligidan boshlab ovqatni mustaqil yeyishga o'rgatish ularda ozqatni ishtaha bilan yeyishga, ovqatga ijobiy munosabatni uyg'otishga yordam beradi. Ikkinchi yoshning boshidan qoshikdan foydalanishga o'rgatish, to'rtinchi yoshdan sanchqidan, beshinchi yoshda - pichoqdan foydalanish malakalarini tarbiyalab borish zarur. Bundan tashqari, bolalarda ovqat yeyishdan oldin qo'lini yuvish, tartibli yeb-ichish, chapillatma, tovushsiz chaynash va ichish, salftkadan foydalanish, to'g'ri o'tirish, ovqat uchun tashakkur bildirish, ovqatdan keyin og'izni chayqash kabi madaniy-gigiyenik malakalarni ham tarbiyalab boriladi.

Ovqatlanish vaqtida bolalarga tanbeh berish, ularni koyish yaramaydi. Bu bolalarning asabini buzadi, ishtahasini bo'g'adi. Bir bolaga berilgan tanbeh boshqa bolalarning diqqatini tortmasligi lozim. Ovqatni yaxshi eya olmaydigan bolalarga tarbiyachi yoki enaga yordam bsradi.

Bolalarda ovqatlanish bilan bog'liq bo'lgan madaniy-gigienik malakalarni tarbiyalash kattalardan ijobiy namuna ko'rsatishni talab etadi. Madaniy-gigienik malakalarni qanday bajarayotganliklarini tarbiyachi nazorat qilib borishi, katta va tayyorlov yoshidagi bolalarda esa uning ahamiyatni, bajarish usulini ongli egallab olishlariga erishishi lozim. Bolalarni jismoniy tomondan tarbiyalashda uyqu muhim vazifadir. Uyqu miya katta yarimsharlarining normal ishlashi uchun zarur bo'lgan kuch-quvvatni tiklaydi.

Chuqur va yaxshi, uzoq davom etadigan uyqu nerv sistemasining, organizm charchashining oldini oluvchi asosiy vositadir. Agar bola yomon uxlasa, uyquga to'y masa nerv sistemasi faoliyatining buzilganidan dalolat beradi. Nerv sistemasi tez qo'zg'aluvchi bolalar aksariyat yomon uxlashadi. Bunday bolalarning uyqu tormozlanishi chuqur normal uyquni ta'minlay olmaydi. Shunda bunday bolalar kichkinagina, arzimagan shartlardan ham uyg'onib ketaveradi. Bola qanchalik yomon uxlasa, uning axloq normasi, o'zaro munosabati, muomalasi shuncha yomonlashadi, bunday holni biz injiqlik deb tushunamiz. Yaxshi uyqu bolaning sog'lomligidan darak beradi.

Bola yaxshi uxlashining asosiy sharti uning yoshiga mos bo'lgan sutkalik rejimni hayotining birinchi kunidan boshlab to'g'ri tashkil etishidir. Bola tez va yaxshi uxlashi uchun kerakli shart-sharoit yaratish, uyg'oqlik vaqtida faollashtiruvchi har xil harakatlarni tashkil etish kerak.

Bola yaxshi uxlashining asosiy shartlaridan biri hayotining birinchi oyidan boshlab uni toza havoda uxlatishdir. Kislorodga to'ygan qon butun organizmdagi nerv hujayralarining tiklanishiga yordam beradi. Toza havo bolaning nafas olishini yaxshilaydi, shamollashdan saqlaydi. Jismonan nimjon va 1,5 yoshgacha bo'lgan bolalarni toza havoda uxlatish, sayr qildirish nihoyatda zarurdir. Agar bola yaxshi uxlasa, tetik, quvnoq bo'lib uyg'onadi va hafসা bilan kiyina boshlaydi.

Yozgi kiyim rangi ochiq, asosan oq gazlamadan, qishki kiyim-to'q rangli materialdan tikilishi lozim. Bolalarning kiyimi ularning yoshiga yarasha, yengil, qulay, qismaydigan, estetik didga javob beradigan paxta matosidan tikilishi kerak. Bolalarning oyoq kiyimi ham qulay, poshnasi 1,-1,5 sm bo'lishi kerak. Vaqti-vaqti bilan bolalarga qishda binoning ichida, yozda maydonchada yalang oyoq, yurishga ruxsat berish kerak. Notekis joyda yalangoyoq yurish tovon yassiligini yo'qotadi, bola-organizmini chiniqtiradi.

Bolalarning uzoq vaqt ochiq havoda bo'lishlari ularning sog'ligiga va jismoniy taraqqiyotiga har tomonlama ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Bolaning ochiq havoda bo'lishi natijasida qon kislorodga to'yadi, temperaturaning o'zgarib turishi, havoning namligi, shamol ta'siri termoregulyasion apparatni mashq qildiradi, organizmni chiniqtiradi. Bolaning faolligi oshadi, harakatlari, jismoniy sifatleri takomillashadi.

O'tkaziladigan sayrning tashkiliy jihatlari, mazmuni va metodikasini tarbiyachilar puxta o'ylashlari lozim. Sayrga yig'ilish ko'p vaqtni olmasligi, buning uchun bolalarni bir tartibda kiyinish va echinishga o'rgatish kerak. Sayr rejasiga atrof hayotni kuzatish, sport mashg'ulotlari, mehnat faoliyati, o'yinlar kiradi. Bolalarning turli faoliyatlarini tashkil etish uchun bolalar maydonchasi pedagogik talabga javob beradigan qilib jihozlangan bo'lishi kerak. Har bir guruh maydonchasida turli o'yinlar o'tkazish uchun qurilish materiallari, qum, suv,

turli o'yinchoqlar, sirpanish uchun tepaliklar, muz maydonchasi, tirmashib chiqish, muvozanat saqlash, sakrash uchun moslamalar o'rnatilgan bo'lishi kerak.

Velosiped uchish uchun yo'l bo'lishi kerak. Bolalar 3–4 soat ochiq havoda vaqt o'tkazishlari lozim. Faqat qattiq yomg'irda, kuchli shamolda, sovuq – 25° dan oshganda sayrga chiqish kerak emas.

Harakatli o'yinlarni o'tkazish muddati mashg'ulotning mazmuniga bog'liq. Hatto 15–20 daqiqalik sayrlar ham yaxshi hissiy, jismoniy madad beradi. Tarbiyachi bolalarning bir vaziyatda turib qolmasliklariga e'tibor berib turishi lozim. Harakatli o'yinlarni tinchroq o'yinlar bilan almashtirib turish kerak. Kichik guruh bolalari bilan haftasiga bir marta, katta guruh bolalari bilan haftasiga 2 marta ekskursiya uyushtiriladi. Bunda bolalar kattalarning mehnatini, kishilarning hayotini kuzatadilar.

Chiniqtirish deganda organizmning atrof-muhitdagi turli tabiiy ta'sirlar, harorat, namlik, quyosh nuri darajasining o'zgarishiga eng ko'p chidamliligi, moslashishini tarbiyalash tushuniladi.

Bolada faqat harorat, iqlim o'zgarishlariga tez ta'sir bildirishgina tarkib topmasdan shu bilan birga gemogloblin miqdori oshadi, ularning immun tizimi yaxshilanadi. Bolalar turli kasalliklarga kamroq chalinadilar va ularni organizmlari kasalliklarni tezda yengadi.

Chiniqtirishni tashkil etishda quyidagilarga e'tibor qaratish kerak.

1. Chiniqtirishni butun yil davomida mavsumiy holatlarni hisobga olib muntazam o'tkazish kerak.
2. Bolaning yosh xususiyatini hissiy holatini uy va maktabgacha ta'lim tashkilotining sharoitini hisobga olish lozim.
3. Ta'sir etuvchi vositalarning kuchini asta-sekin oshirish lozim.

Kundalik hayotda chiniqtirish tadbirlarini jismoniy mashqlar, bolaning xilma-xil faoliyati bilan bog'liq holda olib borish chiniqtirish uchun ham organizmni mustahkamlash uchun ham yaxshi natija beradi.

Madaniy-gigiyenik ko'nikmalarga badanni ozoda tutishga, to'g'ri ovqatlanishga, atrof-muhitda tartib saqlashga rioya qilish va bolalarning bir-birlari bilan, kattalar bilan, o'zaro madaniy munosabatlariga doir ko'nikmalar kiradi.

Jismoniy mashqlar va massajdan foydalanish. Jismoniy mashqlar organizmga ko'p qirrali fiziologik ta'sir ko'rsatadi. U modda almashinuvini, qon aylanish jarayonlarini faollashtiradi, suyaklarning o'sishiga yordam beradi. Kichik bolalarni tarbiyalashda passiv gimnastika turlaridan biri – massaj ya'ni uqalash qo'llaniladi. Uqalash ta'sirida qon tarkibi, asab tizimi vazifalari, shuningdek teri va muskullarning oziqlanishi yaxshilanadi, issiqlik chiqishi ko'payadi, muskullarning charchashi yo'qoladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. "Ilk qadam" davlat o'quv dasturi. Tuzuvchilar: Grosheva I.V., Yevstafeva L.G., Mahmudova D.T., va boshqalar. Toshkent, 2018.
2. F.Qodirova, Sh.Toshpo'latova, M.A'zamova. "Maktabgacha pedagogika"-T., "Ma'naviyat", 2013
- 3.P.Yusupova. Maktabgacha pedagogika. –T.: O'qituvchi, 1993.
4. Sh.A.Sodiqova. Maktabgacha pedagogika.Tafakkur sarchashmalari. T.2017
- 5.K.M.Maxkamjonov. Maktabgacha yoshdagi bolalarning umumiy va kengaytirilgan jismoniy tarbiyasi. T-"Ilm Ziyo" 2006.

108	Устоз-шоғирд маданиятини шакллантиришда Айкидо шарқ яккакурашининг аҳамияти Камбаров Н.С., Рахматова Х.А.	525
109	Maktabgacha yoshdagi bolalar hayotida jismoniy tarbiya vositalarining oʻrni. Asqarova D.Q., Asqarov F.T.	530
110	Технология дарсларида ўқувчиларни техник фикрлаш қобилиятини шакллантириш ва ривожлантириш зарурати Мухитдинова Ж.Р.	535
111	Kitobga muhabbat uygʻotishda oilaning oʻrni Xodjiyeva F.T.	539
112	Bolalar bogʻchasida chet tilni oʻrgatish metodikasi Nishanova T.A., Shermatjonova M.N.	542
113	Umumiy oʻrta taʼlim maktablarida yuqori sinf oʻquvchilariga chet tili grammatikasi oʻqitishning zamonaviy usul va vositalari Mamatova D., Shamsiddinova M.	545
114	Boshlangʻich sinf oʻquvchilarini kommunikativ kompetensiyasini shakllantirishning samarali yoʻllari Joʻrayeva T.U.	548
115	Anʼanaviy va noʻanaviy dars mashgʻulotlari, uning afzallik va kamchiliklari Ibroximov M.A., Rustamova Z.F.	553
116	Boshlangʻich sinf oʻquvchilari oʻrtasida kitobxonlik madaniyatini oshirish. Nuriddinova D.I., Zaylobiddinova M. A.,	557
117	Kitobxonlikka qiziqishni tarbiyalash orqali oʻquvchilarda shaxslararo madaniyatni shakllantirish Zaylobiddinova M. A., Nuriddinova D.I.	562
118	Oʻquvchilarda kreativ salohiyatni shakllantirishning individual-psixologik xususiyatlari Ibrohimova N.I., Nuraliyeva K.I.	567
119	Fan-texnika taraqqiyoti davrida yoshlar tarbiyasining dolzarb muammolari. Mirqosimova M.	572
120	Халқ ўйинларининг таълим – тарбия жараёнидаги педагогик омиллари Эгамбердиева Т.А., Йўлдошев С.В.	575
121	Oliy taʼlim muassasalari talabalarini sogʻlom turmushga tayyorlashda jismoniy tarbiya va sportning oʻrni Mahmudov N.N.	580
122	The role of motivation in teaching English to young learners Akbarova R., Baxriddinov A.	584
123	Chet taʼlimida shaxsga yoʻnaltirilgan yondashuvdan foydalanishning oʻziga xos xususiyatlari Kukiboyeva M.	589
124	Ingliz tilini oʻrganish jarayonida tanqidiy fikrlash madaniyatini shakllantirish omillari Tuychiev A.T.	592